לקמן דף קסט.],כש"ל מ"ז, ג) ס"ל כמוב

כן נשיח נויין, גו סייח כמוכ בו זמן ואח"כ. רש"א, ד) נ"א ועוד תימא. רש"א, ה) ס"א

דשמטי מהדדי. רש"ל, ו) גי׳ רש"ל, ז) נ"ח וח"ת חפרי.

6″55

קסח:

עם א ב מיי׳ פכ״ג מהל׳ ילוה ולוה הל' יג חמנ עשין לד טוש״ע ח״מ סי׳ מא ס״א: ב ג מיי׳ שם הלי יד וסמג

שם טוש"ע ח"מ סי' נכ

שם טוש"ע ח"מ סר נג סעיף ה: פא ד מיי שם טוש"ע שם סעיף ג: פב ה ו ז מיי שם טוש"ע שם ס"ה:

בנ ח מיי שם הלי יא סמג

שם טוש"ע ח"מ סי סעיף ג: סעיף ג: פר ט מיי׳ שם הל' י סמג שם טוש"ע שם בהג"ה וסי רלט סעיף א:

רבינו גרשום פלוני נמחק שטרו שנכתב ביום פלוני ופלוני ופלוני ביום פלוני ופלוני ופלוני עדיו, שראו שם כתוב בו כך או אם הכירו השטר לפני ב״ד שיראוהו קודם שימחק כולו וראו ב״ד מה שכתוב כו וראו נמי חתימת העדים בו זו או נכלי וווגימונ העדים יכתבו לו איש פלוני וכו׳ ופלוני ופלוני עדיו שהיו ופלוני שצריכין . להיות שלשה: הוציא פלוני להיות שלשה: הוציא פלוני בן פלוני שטר מחוק לפנינו שנכתב ביום פלוני כלומר באותו זמן: ואם כתוב בו. באותו קיום: הוזקקנו לעדותן של עדים. שראו מה שהיה בכתב: ונמצאת מה שהיה בכתב: ונמצאת עדותן מכוונת. שאמרו שהיו מכירין אף חתימת ידי העדים: גובה בעל השטר. ואין צריך להביא שום ראיה עוד: ואם לאו. שלא כתבו הוזקקנו יכול הנתבע לומר שטר מזויף מחוק לומר שטר מזויף מחוק לומר שטר מזויף מחוק הראה לעדים או לב״ד הלכך צריך עדים שיקיימו כתיבת העדים לעדות: ואם לאו. שלא נמצא מכוון שלא העידו אלא על כתיבת השטר בלבד העדים צריך להביא ראיה . קודם שיתבע עדים שהכירו . חתימת ידי עדים שהיה על -מונזר מהמונזר נמור הרא השטר שהשטר ישר הוא: נקרע. בכוונה כדמפרש לקמן: פסול. דמשמע שאחרים קרעוהו שמצאו בו . דופי או פרוע היה: נתקרע. חופי או פרוע היה: נוקו ע. מעצמו: ומקום התורף. כתיבת הממון להכי קרי טורף שבו טורף לקוחות: הנהו ערבאי. ישמעאלים שהיו מסייעין למלך כשהיה . הולך למלחמה והיו רגילין י לטרר טמו רמלרותו זמז להם רשות לאנס קרקעות של בני אדם שסביב העיר שיתפרנסו מהן כל ימות שהן שם: אתו לקמיה דאביי. ואמרו ליחזי מר שטרי׳ שיש לנו על אותן שדות שתופשים הערביים שהן שלנו שאנו קנאום להחזיק בהן ג' שנים עד . שנטלום הערביים וכשילכו להז נחזיק בשרותינו השתא לכתוב לנו מר לכל חד מיננא שטר אוחרן עליה דארעא דאי מתניס או מתביד שטרא דאית לן . כדאמר התם עד תלת שנין , מזדהר איניש בשטריה טפי לא מזדהר וכי מתביד דלמא טריף. בשטר זה לקוחות ותו לאחר זמן מפיק שטר אוחרן והדר טרפי לקוחות אחריני: הוו קא טרדיליה. היו מפצירין עליו שיכתוב להם כיו האי שטרא הוא על המחק . ועדיו על הנייר דפסול.

וכאה ופלוני עדיו. החתומים בשטר כך פירש רשב"ם ונראה לר"י (כ) שמזכיר בי (הוא הדין) נמי העדים שהעידו שראו אותו השטרא שאם ירצה הלוה היום או למחר לפסלן שיוכל לפסלן ותימה אם לריך לכתבן (a) שאין הגמרא מזכירן ולריך עיון בתיקון בו להעיד על חתימתן ונמלאו דבריהם מכוונין: גובה. מזמן ראשון שטרות: אבל בששרי מקח וממבר

בותבין חוץ מאחריות שבו. וכותניו מומן ראשון דאי מומנא דהאידנא שמא חזר ומכרה למוכר ויוליא אח"כ שטר עליה ויאמר האידנא הוא (ד) דובינתה מינך והדר טריף שלא כדין ורשב"ג אומר אין כותבין אפי׳ בשטרי מקח וממכר פי׳ דשמא אחר שקנאה החזיר שטרו למוכר וחזר המכרב והשתא אי לא עבדינן ליה שטרא להאי מהימן מוכר לומר הוא החזיר לי השטר וחזר המכר שהרי אין לזה שטר ג אבל אם עושין לזה שטר איך יוכל לומר שלי היא כשיוליא שטר שלו ד הלא הלוקח תופס השטר שהוא שלו ויאמר למוכר שטר שבידך לא החזרתיו לך ה אלא כשמכרת לי הקרקע כתבת לי כמה שטרות דכותבין שטר למוכר (ס) והאחד בידך עדיין וחכמים אומרים מתנתו קיימת וא"כ גבי מקח וממכר ליכא למיחש למידי אפי׳ אין שטר לזה הלוקח שלא נכתב שום שטר לא יוכל המוכר ליטול קרקע שאפילו החזיר לו שטרו אינו שלו דהא לא חזרה מתנתו ואפילו יש לו ראיה שנתנו לו שכתב לו שטר שיקנה אותה ואותיות נקנות במסירה ובשטר לכולי עלמא או יש לו שטר מכירה שמכרה לו השתא נמי ליכא למיחש למידי שאם כן לא יכול זה להזיקו כלום ואפילו יש לו שטר שנכתב לו מחדש שהרי כתוב מאותו הזמן ז ותימה קלת אם לא כתב לו שטר מכירה אלא קנה לך איהו וכל שעבודיה למה אין לחוש שמא יפסידנו הלוקח על ידי שטר שכתב לו מומן ראשון שאע"פ ששני (ו) השטרות יהיה כתוב בהן יום אחד מ"מ

לא יהיה מוחזה בה המוכר יותר מן הלוחח מאחר שיהיה גם ללוחח שטר ושמא הוא החזירו למוכר באותו יום עלמו שהקנה לו השטר מכר שאז אין ש (כותבין זמן ואומר שאחר כך) חזר ומכרה לו באותו היום עלמו ואומר ר"י דכולי האי לא חיישינן וגם לא יהא לו פנים לומר שבו ביום החזיר לו השטר ובו ביום חזר ומכרה לו ותימה לרשב"ג למאן דאמר לקמן (דף קעג.) לריך להביא ראיה נהי דנקנות במסירה מ"מ לריך המוכר להביא ראיה שהוחזר לו השטר אפילו הוא בידו ואור"י דהכא אין לריך לכולי עלמא דלנפילה לא חיישינן חולפקדון נמי לא חיישינן הכא שירא הוא להפקיד שטרו למוכר דלמא כבש ליה ויביא עדים שהשדה היתה שלו עד עתה " תיתה לר"י שכל מוכר שדה יכול להזיק ללוקח דכיון שכותבין שטר למוכר אע"פ שאין לוקח עמו דזימנין דכתב שני שטרות ונותן האחד ללוקח ולאחר שלש שנים או ארבע שיפסיד הלוקח את שטרו יבא ויאמר החזיר לי השטר ויביאהו לב"ד ויגבה בלא ראיה למאן דאמר אין לריך להביא ראיה ואומו לא יוכל לומר לו מתחלה

ופלוני ופלוני עדיו: גמ' ת"ר איזהו היומו "במותב תלתא הוינא אנו פלוני ופלוני ופלוני הוציא פלוני בן פלוני שמר מחוק לפנינו ביום פלוני ופלוני ופלוני עדיו יואם כתוב בו לו אין כותבין לו את השמר בשמרי הלואה "אבל שמרי

הוזקקנו לעדותן של עדים ונמצאת עדותן מכוונת גובה ואינו צריך להביא ראיה ואם לאו צריך להביא ראיה נקרע פסול נתקרע כשר ינמחק או נמשמש אם רישומו ניכר כשר ה"ד נקרע ה"ד נתקרע אמר רב יהודה בקרע קרע של בית דין נתקרע קרע שאינו של ב"ר היכי דמי קרע של בית דין א"ר יהודה ימקום עדים ומקום הזמן ומקום התורף אביי אמר ישתי וערב הנהו ערבאי דאתו לפומבדיתא דהוו קא אנסי ארעתא דאינשי אתו מרוותיהו לקמיה דאביי א"ל ליחזי מר שמרי' ולכתוב לן מר שמרא אחרינא עליִה דאי מיתנים חְד נקימינן חד בידן אמר להו מאי אעביד לכו דאמר יורב ספרא אין כותבין שני שטרות על שדה אחת דלמא מריף והדר מריף הוו קא מרדי ליה אמר ליה לספריה זיל כתוב להו הוא על המחק ועדיו על הָנייר דפסול אמר ליה רב אחא בר מניומי לאביי ודלמא רישומו ניכר ותניא נמחק או נמשמש אם רישומו ניכר כשר אמר ליה מי קאמינא שמרא מעליא אל"ף בי"ת בעלמא קאמינא תנו רבנן הרי שבא ואמר אבד שמר חובי אע"פ שאמרו עדים אנו כתבנו וחתמנו ונתננו בד"א מקח וממכר כותבין חוץ מן האחריות שבו

קשיא ליה ודלמא לא מחקי ליה שפיר משום דבעי למיכתב עליה והוי רושם משום לבעי נוויכתב עבים וסור לושם ראשון ניכר ואולי ומחקי ליה להאי כתבא בתרא ומוקי ליה אקמא והוה ליה רושם ראשון ניכר וכשר וראשון לא על המחק נכתב והוה ליה כנטשטש דאמרן לעיל רישומו ניכר כשר: אמר ליה מי סברת שטרא מעליא קאמינא. דנכתוב ונמחקיה: אל"ף בי"ת בעלמא קאמינא. דברים בטלים אמרתי לכתוב ולמחוק: אבד שטר חובי. וכתבו לי אחר תחתיו ככל הכתוב בראשון וכגון שאין לו עדים שאבד ממנו: כתבנו ונתננו לו. דליכא למימר שמא כתב ללוות ולא לוה: בשטרי הלואה. אפילו אם באו לכתוב חוץ מאחריות שבו אין כותבין דאתו למיטרף ביה מבני חרי ושמא לא אבד הראשון אי נמי דלמא חזר ומלאו וטריף והדר טריף: אבל בשטרי מקח וממכר. אם אמרו עדים כתבנו ונתננו לו כותבין לו אחר חוץ מאחריות שבו מאחר שאמת הדבר שזה הקרקע קנוי לו והוא ירא פן ישתקע הדבר ויערערו עליו שלא כדין כותבין לו שטר מקח בלא אחריות כדמפרש לקמן (דף קסט:) שטרא דנן דכתבנוהי דלא למיגבי ביה לא ממשעבדי ולא מבני חרי כו':

גב" הוליא. שטר מחוק לפנינו שהיה כתוב ביום פלוני: ופלוני

ופלוני. היו עדים שחתומים בו: ומפרש גמרא אם כחוב בו

הוזקקנו כו'. שעמדו אלו בית דין המקיימין וחקרו עדים החתומים

הכתוב בשטר ואין לריך ראיה אחרת ואם לאו לריך להביא ראיה אחרת

על הזמן ועל סכום המעות ועל כל

מה שהיה כתוב בשטר: נקרע. על ידי

אדם: נחקרע. מעלמו: ערבאי.

ישמעחלים: וקחנסי לחרעתח דחינשי.

ומתוך שהיו בעלי זרוע כופין בעליהן

לחת גם השטרות שלא יוכלו לערער:

ליחזי מר שטרת. מה כתוב בו הודם

שיאנסו ממנו וכתוב לנו אחר תחתיו

שאם יאנם אחד ישאר לנו שני ולזמן

מרובה אם תהיה ידינו תקיפה נערער

על שדותינו ונקחם מיד הלוקחים אותם

מיד הערביים: דאמר לב ספרא.

לקמן בשמעתין: דלמא טריף והדר

טריף. זה הלוקח שקנה שדה באחריות

זמנין דטריף ליה מיניה בעל חוב

דמוכר ואתי איהו וטריף מלקוחות

ומחזיר להם אחד מן השטרות כדי

לגבות בו מן המוכר והדר טריף

מלהוחות אחריני על ידי השטר השני

ואומר עתה טרפו ממני ואחזור

ואטרוף מלקוחות והרי שטר מכירתי

עדיין הוא בידי: קא טרדי ליה.

מפצירין בו: אמר ליה לספריה זיל

כמוב להו. שטר ומחוק אותו ואחר כך

כתוב על המחק והעדים יחתמו על

הנייר ואלו לא יתנו לב שהוא פסול

ואיפטר מהם: אמר ליה רב אחא

בר מניומי לאביי כו'. (א) לי נראה

דרב אחא בר מניומי הוה סלקא

דעתיה דהכי אמר אביי לספריה

דנכתוב להו שטרא מעליא והדר

נמחקיה והדר נכתביה על המחק

ונחתמו סהדי על הנייר והכי

רבינו גרשום (המשך)

השטר

כתבת שכתבת אז הרבה שטרות מאחר שהוא אין לו שטר ואין יכול להוכיח שלא החזירו לו ויש לומר דאיכא למימר שכיון שהחזיק שלש שנים בקרקע עומדת החזקה במקום השטר ויכול לומר כל מה שיכול לטעון אם היה השטר בידו כי יאמר מה שאין לי שטרי לא בשביל שהחורתיו לך אלא שלא מהרתי לשמרו לאחר שלש שנים די ותימה לרצן שמעון בן גמליאל שמכל מקום יכול המוכר לעשות שני שטרות כגון ראובן דכתב ב׳ שטרות שמכר שדה לשמעון ויתן האחד לשמעון ואחד ללוי ויעשה קנוניא בינו ובין לוי ויוציא לוי אותו השטר לאחר ג' שנים שהפסיד שמעון שטרו ויטעון כי שמעון מסרו לו ונתן לו השדה ולא יצטרך הוא להביא ראיה למ"ד אין לריך להביא ראיה ול"ל דכי האי גוונא לריך להביא וכה"ג אמרינן לקמן (דף קעג.) דאחין הואיל שושמעי להדדי לריך להביא ראיה ואפי׳ אמרי׳ בעלמא א״ל ובענין אחר יש לפרש ולא מקשה לרשב״ג ש יו [ולא חלטרך] לכל זה רשב״ג אומר אף שטרי מקח וממכר אין כותבין כדמפרש לקמן שיש לחוש שמא החזיר הלוקח למוכר וחזר המכר ואם לא נכתב שטר שני ללוקח יוליא המוכר הקרקע מיד הלוקח על ידי השטר שהחזיר לו אבל אם נכחוב לו שטר שני ללוקח אפילו יוליא המוכר על הלוקח השטר שהחזיר לו לא יועיל כלום שיאמר הלוקח שני שטרות היו לי ולא החזרתי לו אלא אחד וכיון שהאחד עדיין בידו לא חזר המכר "והשתא אין להקשות אפי׳ כשיש שטר ביד המוכר מה יש לו להועיל והלא הלוקח יכול לומר לו קודם שמכרת לי השדה כתבת שנים או שלשה שטרות וכתבו לך כאשר חפלת כי כותבין שטר למוכר אע"פ שאין לוקח עמו ומה שאין שטר בידי לפי שאבד ממני הא לא קשה מידי דודאי אין מועיל למוכר אלא אם כן יש עדים שזה השטר שבידו הוא אומו שנתנו ללוקח ועתה חזר לידו אי נמי יבררו עדים שהחזיר לו הלוקח את

שדהו ואמר נאבד שטרא של מכירה: כותבין לו אחר חוץ מאחריות שבו. דלא כתבי בהאי שני אחריות דכיון דלית כיה אחריות לא מצי טריף ביה לקוחות ואי אמרת אם כן מה מועיל לו כיון דלא מצי למטרף ביה להכי אתני ליה דכי נקיט האי שטרא לא מצי למטען מוכר הא ארעא לא מכרתיה מעולם לך דהאי שטרא מוכיח דובנה לו אבל לגבות לא מהני הואיל דאין בו אחריות אבל בשטר

לטרוף ממנו לקוחות אבל יסוון ימשר אין קיווות אבל. לבך יועיל להם שכל זמן שזה שטר בידם אין יכול המוכר לכפור שלא מכר: ודלמא. אע״ג דכתב על המחק ועדיו על הנייר מחק גמי לעדי קיום עד שיהא רשומו ניכר והוה ליה אידי ואידי על המחק: ותניא נמחק או ניטשטש אם רשומן ניכר כשר. ואתו למיטרף נמי זימנא אחרינא: אל״ף בי״ת בעלמא קאמינא. כלומר חצי התיבות של כל השטר כותב כגון ז״ב ע״ד וכן כולו הואיל

הגהות הב"ח (ל) רשב"ם ד"ה אמר ליה קשיל וכו' וכשר דראשון לא: (ב) תום' ד"ה ופלוני למ: (2) תום' ד"ה ופלוני
וכו' שמזכרינן נמי העדים
וכו' השטר שנמחק שלם
ילה: (ג) בא"ד לכתכן
מאחר שלין הגמלח:
(ד) ד"ה אבל וכו' ויאמר
האינה הוא הוא דריי וזבינתה מינך וטריף שלא כדין כל"ל: (ה) בא"ד דכותנין שטר למוכר ואע"פ שאין לוקח עמו והחחד שאין דוקה עמו והסחד בידן וכו' דאפיי אין שטר לה סלוקת שלה נכתב לו שום וכו' ליטול הקרקע: (ו) בא"ד שטר שוכתב לו מזמן ראשון: (ו) בא"ד ולה תקשה לרשנ"ג מכל זה:

מוסף רש"י י כיון שהגיד שוב אינו

חוזר ומגיד. דבר המכחים את הראשון, דכתיב (ויקרא את הראשון, דכתיב (ויקרא ה) אם לא יגיד, אהגדה קמייתא קפיד קרא (טנהדרין מד:) דגכי עדות חדא הגדה כתיבא אם לא יגיד וגו' וכתובות יח:). מדת סדום. שלי שלי (ערובין מט.) לא היו עושין טובה (כתובות קב:) זה נהנה חה לא חסר (לעיל יב:) איו מהנה לחבירו אע"פ שאיו חין מהכה נמבירו מע"פ שחין מסר בכך כלום (דערי נמ.). כי אריא ארבא. כלוייה לורב (ב"ח קא:). והשליש את שטרו. הפקידו ביד נלמן, לפי שדלו. הלוה שיחוור ויתבענו כל החוב, ואמר לו. לוה לשליש, אם איו אני נותו לו את המותר מכאן עד יום נו סת המותר מכסן עד יום פלוני, תן לו שטרו. ויחזור ויתבע הכל (ב"מ קיד: ובעי"ז נדרים כד:) ויחזור ויגבה כל מה שכתוב בו בתחילה וודריח שם). ולא נתן. ולא פרע (שם). ר' יוסי אומר יתן. השליש השטר למלוה ואע"ג דאסמכתא היא, דסבור היה לפרוע באותו הזמן, קנה המלוה את השטר (שם). אחמרחא עליו שאם לא יקיים תנאו יתן כך וכך (ב"מ מח:) היינו דבר דאינו נותן לו מדעתו אלא סומך על דבר שאינו, דסבור שהוא יכול לנלח ופעמים שמנלחין אומו (סנהדרין בד:).

חדא דהתיבות אינן שלמות ועוד דהוא על המחק פסול יר ולא מצי למטרף ביה: ת״ר . וכו׳ ונתננו לו. שטר שאבד ולא נאבד ואיערומי מיערם ובעי טריף והדר טריף: במה דברים אמורים. דאין כותבין: בשטרי הלואה. כגון בעל חוב שלוה והיו קרקעותיו משועבדין . למלוה ואי כתבי למלוה שטרא אחרינא טריף והדר טריף לקוחות וכל שטרי הלואה אע״פ שאין כתוב

בו אחריות הרי הוא כמו שכתוב בו דכל לוה חייב

באחריות החוב: אבל שטרי

מקח וממכר.